

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵۱)، الق
آبونه ۱۳۴۱، غروشدور .

ممالك استعبدیه ده سنه لکی (۱۷۱)، الق
آبونه (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اضطرابات

آبونه بدلی پشندر .

§

مملکه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدلمه بن یازیلر اعاده
اولونماز .

اضطرابات

رساله خردن آلمدیغی کو - ترمک شرطیه
بتون یازیلر هر هانکی بر خزنه طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقو ناقلی
اولمسی و آبونه صره نومردن محترمی
بولونمسی لازمدور .

§

ممالك اجمیهه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لریشک فرانسزجه ده یازلمسی دجا
اولنور .

§

پاره کوئدرلدیکی ز، ان نه یه د ژ اولدیغنک
واضعا بیلدیلمسی دجا اولنور .

کندیسنه اللهک اوغلی، دها طوغروسى اللهک کنديسى نظریله باقیدیرکن
ینه اناجیلک بیاننه کوره یهودیلر طرفندن آصیلمش ده هیچ بر قدرت
الوهیت اظهار ایتمه مش .

بز مسلمانلر شونکله افتخار ایدیهیلیرزکه : ایچمزدن میلیونلرجه
دین قارده شمز کتاب اللهی حافظه لرنده طاشیوب طور یورلر . شوقبه
آلتنده هانکی ملت واردرکه بویله بر مظهریتله مباهی اوله ییلسین ؟
اناجیله کلنجه حضرت عیسادن یوز الی سنه صوکره شونک بونک
روایتنه سراجعتله میداننه کتیریلن ؛ صوکرده انجیل نامی ویریلن بو
کتابلرده یکدیگرینه متضاد بر جوق بیانات واردر . « لوکان من عند
غیرالله لوجودوا فيه اختلافاً کثیراً . » اونک ایچون اناجیل موجوده یی
کتاب اللهی اوله رق طایق المزدن کلز .

سنه میا دیه فکری راهب ویانائیس ا کسیکوس طرفندن ۵۳۲ ده
میدانه چیقاریلدی . قرن سادسده ایتالیاده رواج بولدی . ۸۱۶ ده
هیئت رهبانیه طویلانه رق آرتیق بو تاریخک عمومیتله قبولی ترویج
ایتیدیلر . جرمانیا حکمداری اوچنچی چارلس ۸۷۹ ده عینی تاریخی
کندی مملکتنده استعماله باشلادی .

هندستانده کی بترستلرک تاریخلری ده کندی سنه مذهبیله لیدر .
بوتون معاملات تجاریه وسائرده هپ اونی قوللانیلر .
آرتیق بوتون مسلمانلرک سنه لری ، آیلری قارمه قاریشق اولماق
ایچون سنه هجریه یی رأس تاریخ مشترک اوله رق قوللانلری مقام معلا
خلافت طرفندن امر و فرمان بیورلمیلدر .

ابو سعید العربی الهندی

صاریق مسئله سی

حقنده بعض بیاناتده بولنان طلبه علومدن مجدالدین ، سعدالله افندیله
سبیل الرشاد مجموعه اسلامیه سنک علوی صحیفه لرنده ، مهم مقاله لر -
یکزی اوقودم . محترم معلملرک طرفندن بوغیر مضیب فکریکز تصحیح
ایدیلر امیدنده بولونیوردم . فقط سعدالله افندیکنک ایکنجی بر مقاله سی ؛
شو عاجز ، کوچک فکرده بر انفعال دینی حصوله کتیردی وشو
سطرلری یازمقلغه مجبور اولدم .

مجدالدین افندیکنک هیچ خاطره کلین بو مسئله مهمه یی برنجی
دفعه اوله رق بیلدیرمسی شایان تشکر در ؛ لکن بو صورتله اصلاح
ایدیله جک صاریق مسئله سی شبهه سز اسلامیه برضربه در . چونکه اصلا -
حات نامی آلتنده ایسته دیککز شیئی ، مع التأسف اصلاح دکل ، بر نوع
انحصاردر . مع مافیه یازدیغکز مقاله لرک بر قسمی غایت طوغریدر .
بیوردیغکز کی ؛ اناطولینک هجرا کوشه سنده کی معصوم ، صاف فکری
اسلاملر ؛ پاره عاشقی ، خائن ساخته خواجهرک فاسد سوزلری « آما
وصدقنا » دیهرک قبول ایدیورلر وبویله جه دین پرده سی آلتنده دین
ایله اصلا علاقه سی اولمیان مضر اعتقادلر صاف درون محمدجک لک

بر دین مبین طورورکن ؛ او دین معظم بزه « ما جعل علیکم فی الدین
من حرج » دیرکن ناصل اولورده کوندن کونه انحطاطه ، انقراضه
طوغرو کیدیورز ؟ هیچ بونک سببی دوشونک ایسته میورز .

سقوطمیزک ایکی مهم سببی واردر که بری احکام شریعتی معطل
براقیشمز ؛ دیکری ده اورویایی کورکورینه تقلید ایدیشمزدر . نه غریبدرکه
غریبک نه قدر فناقلری وارسه بز کمال تهالکله قبول ایتدک ؛ بزم نه قدر
فضائلز وارسه اونلر المزدن آلدیلر !

کشور تهذیب کیرد آنچنان وحشی کروه ؛

علم ودولت را برد ازمابین قومی چنین !

مثلا حیاتک بر جوق مسائل ، معاملاتی سنه حساباتنه متوقفدر .
وا اسفاکه بز بوایشده ده فرنکلره اتباع ایتدک : سنه هجریه یی براقده ده
سنه نصرانیه یی آلدق . بیلیم که تاریخ میلادک نه کی محاسنی وار ؟ بیلیم که
سنه هجریه یی نه کی معای کورولمش . قانون محبت ایجاچه عاشق سودیکنه
عائدتی اولان مادی ، معنوی هر شیئه قارشی قلبنده برانجذاب طویار .
مشهور دریا ؛ بجنون یولده راست کلدیکی برکویکی طوتوب یوزنی ، کوزنی
اومیش . نه یادیغنی صورمشلر . « بوکویک برکره لیلانک محله سنندن
کچمش ایدی » جوابی ویرمش . حال بوکه بجنونک لیلایه اولان انجذاب
ایله علیه الصلاة والسلام افندیمره قارشی اولان عشقمز آره سنده نسبت
بیله تصور ایدیله مه مک لازم کلیر . اوت ، اونجی دیشانک ذات فوق الحیالی
بزم ایچون بر آیینه خدانمادر . بز اللهی آنجق او آیینده کوره بیلدک ،
آنجق او آیینه سایه سنده طانیه بیلدک .

سیدالمرسلین افندمز حضرتلرینک بعثت هایونلرندن اول بزلر قرآن
پاکک « یا کلون کما تأکل الانعام » صورتنده کی تصویرینه مظهر برر
بهائم سوروسی ایدک . انسانیتدن ، مدنیتدن ، فضیلتدن خبریمز بیله
یوقدی . لکن اونور مبین عرفانک طلوعی اوزرینه اک متمدن ملت
کسیلدک ؛ بوتون عالمک استاد معرفتی اولدق .

اوحالده نه مرو تسزلک ، نه وفاسزلقدرکه هجرت نبویه نه نسبتی اولان
تاریخ هجری یی اختیاریمزله ترک ایدم ده سنه میلادیه یی قبول ایدم ؛
نصرانیلر سنه میلادیه یی قبول ایتشلرسه کندی حسابلرینه حقیدرلر .
لکن بزه نه اولیور ؟

بوندن باشقه علیه الصلاة والسلام افندیمرک هجرتی نه عظیم معجزاته ،
نه عظیم وقایعه محل ظهور اولمشدر ؛ اویله یا بوتون بر مملکت رحمة
للعالمین اولان وجود هایونلری یوق ایتک ایچون ال برلکیله
هجوم ایتمش ، او قدر صیقی تعقیباتده بولنش ایکن مقصدلری
استحصال ایدم مدیلر . « فکیدونی جمعاً - والله یعصمک من الناس » آیات
کریمه سی بو مهاجرلرک شدتی آرتیروب طور دینی حالده اونجی اکرم ،
اوشاهزاده عزت وجلال محاط اولدینی جماعات قدوسیان ایله برلکده
منصور ومظفر اوله رق مکیه کیردی .

تاریخ میلادی یی دوشونه لم . اناجیلک بیاننه کوره حضرت عیسی
حبس ایتشلر . اوده بوتون کیجه « ایلی ایلی لما سبقتی » دییه فریاد ایلش .

حیاتِ اقوامِ اسلامیہ

با کودہ اسلام تجارتی

با کودہ منتشر «صدای حق» غزته سنک بر مقاله سندن :
با کو تجارت نقطه نظرندن قافقاسیانک، بلکه روسیه نک اک بویوک
شهرلرندن معدوددر . با کو نفت شهری عد اولنور ؛ فقط مانیفاتورا،
دمیر ، میوه ، پرنج ، اون ، بوغدای اوزرینه ده پک بویوک بر تجارت
وارددر . قافقاسیه نک سائر طرفلرنده اسلاملر تجارت نقطه نظرندن
پک مترقی کورونمه یور ایسه لدره ، با کو شهری بویله دکلدر . با کودہ
مسلمانلر تجارتی خلی رغبت ایدیورلر . آنکچون بوراده اسلام تجارتی
ابی ترقی ایتشددر . شو قدر وار که صوک کونلدره مسلمانلر آراسنده
تجارت نقطه نظرندن بعض کوشه کلکار کورونمه یه باشلادی . هنوز
بویوک سرمایهلر عمومیت اعتباریله مسلمانلر النده اولقله برابر بانق
معاملاتنده مسلمانلره قارشى تصعیبات کوستریلور . آنکچون شرائط
حاضرده داخلنده اسلاملرک تجارت ایتمه سی ، معاملاتنه کرمی ویرمه سی
کوجهلشیور ، دیمکدر . حتی کچنلدره سکز طوقوز یوز بی کلک بر
مسلمان مانیفاتوره جیسنک اون بیک روبله لق قدر اهمیتسز بر جیروسی
بانقه جه رد ایدلمشدر . دهاده بوکا بکزر برچوق اوینوسنلقلر اولیور .
حالبوکه شیمدی یه قدر ترتیب اولنان ایستانتیققلردن معلوم اولدیغه کوره
با کو مسلمانلری آره سنده سائر ملتله نظراً افلاس غایت آز اولمش ،
وقوعه کلن اهمیتسز افلاس لدرک ده حیللر بویا اهلیتسز لک نتیجه سی اولدیغی
آکلاشینمشدر . شو حاله کوره مسلمانلرک بانقه لردن تمامیه مستفید
اوله ماملری نه یه حمل ایده بیلورز ؟

بزم فکر مزه کوره بونک سببی پک آشکاردر .

اولا : مسلمانلر کندی حقوقلری مدافعه ایتک اوزره هیچ بر
تشنیده بولمایورلر .

ثانیاً : زنکین وصاحب ثروت اولان مسلمانلر یکدیگری طوتمه یورلر .

ثالثاً : اک بویوک سرمایهلر مسلمانلر النده بولندیغی حالده بانقه لرک
مجلس ادارهلرنده لزومی قدر مسلمان بولندیرمغه غیرت ایدیله میور .
غیر مسلم اعضالرک ایسه مسلمانلری قایرمدیغی . مسلمانلره یاردم ایتک
ایسته مدیکی معلوم ؛ برچوق امثالیه ثابت اولمشدر .

آنکچون مسلمانلر ایش ایشدن کچمه دن بوخواب غفلتدن اویانه رق
کندیلریغی طویلایمیدرلر . بالخاصه بوزمانده علمسز ، بیلکسز تجارت
اوله میه جغنی ده تقدیر ایدهرک سائر ملت لرک یایدققلری کبی بز مسلمان
تجاری ده چوجقلریغی تجارت مکتبلرینه ویرملی ز . سائر ملت لریله
تجارت خصوصنده مجادله ایتکه ، رقابته آلیشمه لی ز . غیر مسلملرک
مجهز اولدققلری سلاخلر ایله مجهز اولمغه چالیشمه لی ز . بز آنحق بو
سایده عالم اقتصادده کی وارلغیزی ، ثروت ملیه میزی ، میلیونلر میزی
محافظة ایده بیلورز .

قلبنده سیلنمز بر اثر تعصب براقیور . اوله ایسه بو حالی منع ایتک
ایچون هرکسک باشنده کی محترم صاریغی ، او سنت سنیه نبویه میی آلمالی یز ؟
یوقارده « اسلامیه شمه سز بر ضربه در » دیدم ؛ اوت ؛ چونکه
صاریق ، او بر حکمت سنت پیغمبری ، هیچ بر وقته علامت فضل دکل ،
علامت اسلامدر . زیرا صاریغک سنت اولدیغی انکار ایدمه سز سکز ؛
اوله ایسه حد ذاتنده سنت اولان برشی هر اسلام ایچون ستندر . بناء علیه
یالکنر عالملره مخصوص دکلدر .

امین اولکنر که فضاه ، دهاییه ، عرفانه علامت ایسته مز ؛ آنحق
بوذاتلرک دهالرینک ، فضللرینک محصولی اوله رق اغزلرندن امت اسلامه
صاچدققلری ایچولر کندیلری ایچون بر علامت لایتنغیدر .

مقاله کزده کی : « هرکسک - حتی سزک دیدیککنر کی بر حاکم بیله -
باشنده کورنجه انسان صاعقه عصیتله همان اونی یاقالایوب باشنده کی صاریغی
بیرتمق ایسته یور » سوزلریغی اوقودینغمه ، حسیات شدید کزی ؛ عقل
ایله تصحیح ، تأمل ایله اداره ایدمه میدرک قلمکزی صاعقه عصبتیه
غلیان تعصبکزک جریان متمادیسنه قایدیردیغکزه حکم ایتدم .

وینه « خلاصه ؛ مشیخت اسلامیه نک سمع اطلاعنه واصل اولق ایچون
عموم طلبه ارقداشلر برلکده باغریبورز : بز اصلاحات ایسته رز ؛ تجدیدات
ایسته رز ؛ بوعلامت فضیلت اولان صاریغی نا اهلر ، خرافاتجیلر باشنده کورمک
ایسته میز » دیورسکنر .

اصلاحات ایسته میسکنر پک کوزل بر فکردر ؛ فقط صاریغی نا
اهلر ، خرافاتجیلر باشنده کورمک ایسته میسکنر ؛ اصلاحاتک بتون
بتون ضدیدر . ای اسلاملر ! اتحاد ایدلم ، پاره میزی کیمسه یه قایدیر -
میلم دیه باغریبورز : عجبا استانبولده ، طشرده مختلف عنصرده کی
حمالرک ، یاخود تجارلرک اسلاملری باشلرینه اوسنت شریفی صارسه لدره
مسافرین اسلامیه بتون اخذوعطالریغی اولنراه یاپسهر اصل آرزومز ،
باغریشیدینغمز سعادت حاصل اولما می ؛ حتی دیه حکم که : وجدانلر مرکز
قان آغلادیغی شو زمان تدئ مسلمینده ، یوقارده عرض ایتدیکم
اقتصاد نقطه نظرندن ، هر اسلام ایچون صاریق صارمق فرسدر ؛
لکن عسکرلکک شرفی سوء استعمال ایدن عسکرلرک تجزیه ایدلیدیکی
کبی ، صاریغک شرفی ده محافظه ایدمه یلر ، خواجده می دیه هرکسی
اغفال ایدنلر تجزیه ایدیلسون .

وینه : « بوکون بر درس عامک ، بردرس وکیلینک ، بر شیخ الاسلامک
صاردینی صاریغی ؛ بر حاکم ، بر قهوه جینک ... ! ده باشنده کوریبورز .
بونک ایچون هر صارقلینک جاهل اولدیغه حکم ایدیورلر . بناء علیه بن سزه
سوریورم : هرکسده صاریق بولونمسنه راضیمی سیکز ؟ » دیورسکنر .
بنده جواباً دیرم که : اوت راضی یز ؛ اسبابی بالاده عرض ایتدم . برینک
جهلی آخرینه تعلق ایتز .

« بونک اصلاحی نه صورتله اولمیدر ؟ » دیدیککنزده مسئله بتون
بتون بشقه بر شکل آلیور . یوقسه سزک ذهابکز کبی اصلاح ؛ صاریغی
صاردیرمامله اولماز ، آنحق هر صنفک کندینه مخصوص بر دورلو
صاریق صارمه سیله اولور .

محمد عصمت